

Второ заседание

Сряда, 29 октомври 1980 г.

(Открито в 8,30 ч.)

Председател д-р Владимир Бонев: Другарки и другари народни представители! В залата има необходимия брой народни представители и можем да продължим нашата работа.

Откривам второто заседание на четиринадесетата сесия на Седмо Народно събрание.

Продължаваме *разискванията по отчета на министъра на енергетиката.*

Има думата народният представител Георги Павлов.

Георги Павлов: Другарки и другари народни представители! Историческият Априлски пленум откри правилния път за решаване на главните стратегически въпроси на социалистическото ни изграждане, благодарение на което Народна република България се развива с високи и стабилни темпове.

Въпреки изключително сложните проблеми, които енергийната криза постави, нашата страна продължава своя успешен път напред, а българската енергетика посреща нуждите на страната на базата на максимално използване на въглищните и водните ресурси, на атомната енергия и на внос на енергия.

Големите успехи на нашето енергопроизводство са пряко свързани с помощта на Съветския съюз още от влизането в действие на първите наши топлоелектрически централи.

Споровете бяха много, имаше противници за използването на нискокалоричните лигнити. Именно тогава, в трудните моменти на колебание по такъв основен възлов въпрос по кой път да тръгне нашата енергетика, благодарение на правилната ориентация на нашата партия и правителство и под ръководството на др. Тодор Живков, след Априлския пленум 1956 г. бе дадена „зелена улица“ на открития въгледобив с високопроизводителна техника и ускорено строителство на електроцентрали.

След преодоляването на много трудности вече се говори за български опит в използването на нискокалоричните лигнитни въглища. Тук трябва да отдадем дължимото и на ентузиазма и героичния труд на работниците, техниците и инженерите, изграждащи нашата енергетика. Въпреки непрекъсваемия процес на енергодобива, а днес малко обичат да работят на непрекъсваем процес, те внедряват редица новостии, усвояват чуждия опит, всеотдайно се борят за високи показатели на нашето енергопроизводство. На тях партията, правителството и Народното събрание имат пълно основание да изкажат благодарност за постигнатото и да изразят увереност, че и занапред енергетиците ще бъдат в първите редици на патриотите за изграждането на развитото социалистическо общество.

Другарки и другари народни представители! Няма да повтарям големите успехи на нашата енергетика, които бяха добре изложени в доклада на др. Тодориев, в съдоклада и другите изказвания, които са правилни и одобрявам. Смятам за целесъобразно да се спра накратко само на някои въпроси, с решаването на които успехите могат да бъдат още по-големи.

Първо, за икономията на енергия и горива, който е жизнено важен въпрос за нашето развитие. Ограничените енергийни ресурси на страната ни наложиха да се предприемат и у нас извънредни мерки за най-пестеливо и ефективно използване на енергията и горивата. Във връзка с това правителството на няколко пъти прие решения, в изпълнение на които се разгръща широка работа. В резултат на взетите мерки и намесата на Министерството на енергетиката за изтеклите 4 години на седмата петилетка е постигната икономия на енергия, равняваща се на около 2 млн. тона условно гориво. Само през 1979 г. в промишлеността са направени икономии в размер на 420 хил. тона условно гориво. Енергийните разходи на един лев национален доход от 2,57 кг условно гориво през 1975 г. се намалиха на 2,43 кг през 1979 г. Собствените нужди на централите на Министерството на енергетиката от 12,6 на сто през 1975 г. са намалени на 12,1 на сто през 1979 г., а разходът на условно гориво за един киловатчас от 402 грама през 1975 г. е намален на 386,5 грама през 1979 г.

Не се намаляват загубите при преноса на енергия, които сега са в порядъка на 10 на сто, докато в другите социалистически страни са около 8 на сто. Главната причина за това е лошото състояние на мрежите средно и ниско напрежение. Наложително е Министерството на строителството и строителните материали да отдели по-голямо внимание за изграждането на обектите от електропреносната мрежа. През осмата петилетка трябва да се отделят достатъчно средства

и решително да се подобряват преносните и разпределителните мрежи, за да се повиши сигурността в енергийната система и да се намалят загубите при преноса.

Необходимо е всички стопански организации и министерства решително да изменят отношението си към икономията на енергия и горива и да се премахне тяхното нехайно и безотговорно разхищаване. Това особено важи за промишлеността, която консумира над 50 на сто от енергийните ресурси. В някои производства по разход на енергия за единица продукция нашата страна чувствително изостава от СССР и другите страни — членки на СИВ. Например, енергопотреблението за един тон амоняк е с 11,3 на сто повече от СССР; за клинкера с 15 на сто повече от Чехословакия и ГДР; за плоското стъкло — с около 13 на сто повече от Полша и ГДР; за чугуна — с 12 на сто повече от ГДР и др. Само през първото полугодие на т. г. Комбинатът за целулоза и хартия „Мизия“ е преразходвал 650 хил. киловатчаса, заводът за сода „Карл Маркс“ — 931 хил. киловатчаса, керамичният завод „Китка“, Нови пазар — 626 хил. киловатчаса, фабрика „Добри Карталов“, Габрово — 218 хил. киловатчаса и др.

По разработки на Министерството на енергетиката през осмата петилетка чрез реконструкция и модернизация на някои процеси в промишлеността могат да се икономисат около 12 млн. тона условно гориво. За това няма никакви пречки.

За какво, ако не за подценяване на тези въпроси говори фактът, че действащите около 3200 промишлени котелни инсталации в България работят с 10—12 на сто по-нисък полезен коефициент от проектните и изгарят ежегодно в повече над 300 000 тона условно гориво и още повече замърсяват въздуха и околната среда. Малко са предприятията с изправни топлопреносни и кондензни мрежи, което води до загуби на топлина и кондензат. Не се използва достатъчно отпадъчната топлина в заводите при различните технологически процеси. А това е един голям резерв в решаването на нашия енергиен проблем.

Всичко това показва, че все още не е настъпил прелом в икономията на енергия и горива.

Вторият въпрос, на който искам да се спра, е изключително тревожното състояние на откривните работи във въгледобива. Както и др. Тодориев правилно посочи в доклада си, това е един от възловите проблеми на нашата енергетика. А аз бих казал, че е първостепенен, аварийен въпрос. Вече няколко години планът за разкривките се изпълнява 80—85 на сто. Не се изпълнява и планът за изграждане на нови мощности за добив на въглища. За 4-те години на седмата пети-

летка строително-монтажните работи са изпълнени 85 на сто и не са създадени мощности за производството на около 2,8 млн. тона въглища годишно. Това доведе до чувствително намаляване на подготвените и готови за изземване запаси в отделните рудници, което крие сериозни опасности за енергетиката и за цялото народно стопанство. За рудник „Трояново 1“ тези запаси са само за 70 дни, а за рудниците „Трояново 2“ и „Трояново 3“ — едва за 20 дни. В много от централите запасите от въглища в края на годината се очертава да бъдат за около 15 дни, което е съвсем недостатъчно. През зимния период това ще води до сериозни затруднения.

Недостатъчна в отделните рудници е спомагателната механизация. В лошо състояние е вътрешният железопътен транспорт. Недостатъчен е броят на влакосоъставите, а вагоните и електролокомотивите са износени и се налага бързо да бъдат подменени. Наред със субективните причини, които съществуват на място, всичко това е причина за ниската използваемост на основното миннодобивно оборудване. Използуваемостта на багерите от година на година намалява.

Това тревожно, аварийно състояние на въгледобива налага Държавният комитет за планиране, Министерството на транспорта, Министерството на машиностроенето, Министерството на външната търговия и Министерството на енергетиката да разгледат този въпрос и още през 1981—1982 г. да се създадат резерви от транспортни средства и спомагателна механизация в рудниците, за да се преодолее съществуващата диспропорция в минно-енергийните комбинати, с което ще се осигури по-пълното използване на изградените електропроизводствени мощности. Така например и сега топло-електрическата централа „Марица 3“ — последната, която най-малко замърсява, не работи поради липса на въглища. Скъпо ще се плаща, ако по този въпрос не се вземат бързи и изключителни мерки от всички.

Третият въпрос е за аварийността. Сериозен проблем за енергетиката представлява техническото състояние на съоръженията и свързаната с това аварийност. Анализът показва тенденция към относително намаляване на броя на аварията, което е радостно. Така например през 1975 г. са допуснати 983 аварии при специфична аварийност на 100 мегавата 28, а през 1979 г. са регистрирани 863 аварии и е достигната специфична аварийност 10,5 на сто. Условно непроизведената енергия поради аварии през 1975 г. е 8 на сто, а през 1979 г. — 5,75 на сто. Такава е тенденцията и през тази година и това е радостен факт.

В Министерството на енергетиката се подобрява организацията на ремонтната дейност. С изградените 7 бази са създадени предпоставки за повишаване качеството на извършените ремонти и за намаляване времетраенето на основ-

ните ремонти, които в някои случаи са изключително дълги. Въпреки това обаче аварийността в производството и спазването на инструкциите и технологическата дисциплина не са на нужната висота. На тези въпроси сега трябва да обърнат изключително внимание Министерството на енергетиката и стопанските организации, тъй като от тяхното решаване до голяма степен зависи дали ще се намали още повече аварийността в системата и ще се повиши използваемостта на изградените мощности.

Неблагоприятен факт е, че по показател използваемост на електропроизводствените мощности нашата страна е на едно от последните места от страните — членки на СИВ. Докато Съветският съюз и другите страни имат средна използваемост на мощностите над 5000 часа на година, то в нашата страна тя е около 4200 часа при достигнато в миналото 4754 часа и през 1960 г. — 5500 часа. Буди сериозна тревога тази тенденция на намаляване използваемостта на мощностите. Но тя е свързана с въглищата, тъй като засега „Марица 3“ може да даде повече енергия, ако откривките и подаването на въглищата се подобрят.

Смятам, че през следващите години трябва да се подобри механизмът за отчисления за ремонти с оглед да се отделят повече средства, тъй като има чувствително повишаване на цените на резервните части и материалите, поради което са нужни и повече средства за ремонт. Наложително е Държавният комитет за планиране и Министерството на финансите да разгледат този въпрос и да обезпечат за ремонта всичко, което е необходимо.

Искам да се спра и на някои въпроси на хидроенергетиката, която през годините на народната власт постигна големи успехи. Увеличена е мощността на водноелектрическите централи почти 30 пъти, а годишното им електропроизводство от 150 млн. квтч през 1944 г. нарасна на повече от 3 млрд. квтч. Водноелектрическите централи покриват върховите натоварвания и са надежден енергиен резерв на системата. Освен за енергийни нужди водите на големите каскади се използват комплексно и за напояване на около 5 млн. дка, или 42 на сто от общо изградените поливни площи, както и за промишлено и питейно-битово водоснабдяване. За по-пълното и комплексно използване на регулираните води трябва да се ускори изграждането на предвидените по проектите долни изравнителни на хидроенергийните каскади, в които да се събират използваните за електропроизводството през зимния период води и да се създават резерви за напояване през лятото. Без долни изравнителни тези водни маси изтичат в реките неоползотворени. Затова изграждането на долните изравнителни трябва да се реши и за „Доспат-

Въча“, „Баташкия водносилов път“ и други още с плана за осмата петилетка.

За отстраняване на някои диспропорции в планирането и използването на водните ресурси за напояване през осмата петилетка трябва да се даде предимство за изграждането на четири милиона декара поливни площи под съществуващите язовири. Там, където има вода и язовири, в момента няма напоятелни системи, а където има напоятелни системи — няма вода в някои язовири. Досега утвърдените на енергетиката водни лимити бяха превишени, което ние смятаме за положително — през миналата година ѝ се предоставиха 80 млн. куб. м вода повече. Но ние страдаме от тази диспропорция, която съществува.

В последно време е намалено и ограничено строителството на хидроенергийни обекти. През седмата петилетка при утвърден план 70 млн. лв. очакваното изпълнение от Министерството на строителството и строителните материали е 57 млн. лв., или 89 на сто. Значи не се касае за нови пари, а така да се използват средствата, че да се получи по-голям ефект.

Целесъобразно е още в началото на осмата петилетка да започне изграждането на гравитачната деривация и язовир „Кремен“ на каскада „Места“.

Целесъобразно е да се разгледа въпросът за ефективността от изграждането на малки автоматични водни централи при изградените язовири и под неизползуваните падове, защото това е един резерв.

В топлоелектрическите централи широко се прилагат затворени цикли на водопотребление. В това отношение Министерството на енергетиката прие резултатни мерки и има определени постижения. През осмата петилетка е необходимо да бъдат изградени и системи за допълнително обратно водоснабдяване в топлоелектрическа централа „Първа комсомолска“, топлоелектрическа централа „Марица-изток 2“, топлоелектрическа централа „Бобов дол“, топлоелектрическа централа „Република“ и топлоелектрическа централа „Пловдив“, с което ще се реализира икономия на 43 млн. куб. м вода. Самото министерство, което критикува другите, трябва да даде пример за по-пълно използване на водата.

Въпросът за икономия на вода става все по-съществен в световен мащаб и особено за нашата страна, в която водните ресурси са в ограничен размер. Сега се подготвят въпросите за въвеждането на механизъм за икономическо въздействие и стимулиране на пестеливото използване на водата. Тъй като досега планът се отчита основно по количеството подадена вода, през ноември и декември тръгват да продават вода и на промишлеността, и на селското стопанство, за да си изпълнят плана. Работата трябва да се преустрои в духа на новия механизъм, за което работи група, създадена от ня-

колко ведомства. Трябва да се плаща и да се отчита планът не по количеството, а по икономията на водата, качеството на водата и нейното разумно и безаварийно използване. Това е в духа на новия механизъм!

Петият въпрос, който искам да засегна, е за опазването на природната среда от Министерството на енергетиката. Големите въглищни централи на Министерството на енергетиката изхвърлят във въздуха ежегодно над 500 хил. тона прах (40 на сто от общото количество за страната) и над 1 млн. тона серен двуокис. Пепелите и сгурята надхвърлят 6 млн. тона годишно и заемат огромни площи обработваеми земи за депониране.

През последните години ръководствата на Министерството на енергетиката и на неговите подразделения отделят по-голямо внимание на въпросите по опазване на природната среда и постигнаха редица успехи. С плана за първите 4 години на седмата петилетка бяха изградени обекти за около 42 млн. лева, които дадоха прекрасен резултат. Влязоха в действие 6 нови електрофилтри в топлоелектрическата централа „Марица-изток 3“ и топлоелектрическата централа „Варна“, които улавят 777 хил. тона прах годишно, вместо той да замърсява цялата страна. В топлоелектрическата централа „Бобов дол“ бяха сложени в ред двете хвостохранилища и вече не се замърсява река Разметаница. Новите мощности — топлоелектрическа централа „Марица-изток 3“, разширението на топлоелектрическата централа „Варна“, се изградиха съгласно екологическите изисквания и обезпрашаването е около 99 на сто. Извършена бе значителна работа по реконструкцията на съществуващите очистни съоръжения в топлоелектрическите централи, с което се осигури допълнително улавяне на 220 хил. тона прах годишно.

Наред с това на такива мощни централи като топлоелектрическата централа „Първа комсомолска“, топлоелектрическата централа „Русе-изток“ и др. не се извърши в срок реконструкцията и ремонтът на електрофилтрите. Въпреки че беше всичко осигурено, оборудването стои, не се извършиха ремонти и реконструкции, за което ние им наложихме съществени икономически санкции. И докато не решат този въпрос, няма да отменим санкциите. На топлоелектрическата централа „Първа комсомолска“ от 6 електрофилтри, доставени още през 1975 г., досега са монтирани само два. Министерството на строителството и строителните материали и държавното строително обединение „Монтажи“ не приемат мерки за ускоряване строителството на останалите филтри въпреки многото съвещания и разpravии. Работниците от бригадата бяха съгласни да пуснат в действие и третия електрофилтър до края на тази година в топлоелектрическата централа „Първа комсомолска“, но някои ръко-

водители от строителството се противопоставиха и повляха отрицателно, вместо да помагат на тези, които приемат по новому и в по-кратки срокове да свършат работата. Не действуват добре и електрофилтрите в топлоелектрическата централа „Марица-изток 2“, а и не се пристъпва към тяхната реконструкция. Четирите електрофилтри и на топлоелектрическата централа Марица-изток 3“ — Димитровград, работят с висок коефициент на полезно действие — над 95 на сто. Често обаче по различни причини електрофилтрите се изключват и големи количества прах се изхвърлят в атмосферата над града и района. Необходимо е да се постави такава автоматика, която в случаите на изключване на филтрите да изключва и съответните производствени агрегати. В циментовия комбинат „Вулкан“ по-рано правеха ремонтите за месец-месец и половина, сега ги извършват за 4 дни, след като им се наложи съответната санкция.

Не се поддържат в добро състояние и създават сериозни предпоставки за замърсяване на природната среда някои сгυрохранилища. Особено тежко е състоянието при топлоелектрическата централа „Първа комсомолска“, където съоръженията на сгυрохранилището бяха изоставени с години и едва напоследък започна възстановяването им. Работата обаче трябва да се ускори и да приключи в 1981 г., за което Министерството на строителството и строителните материали трябва да обърне съответно внимание.

В някои поделения на Министерството на енергетиката все още не е преодоляно подценяването на работата на пречиствателните съоръжения. Не се осигурява своевременното им ремонтване заедно с основните производствени агрегати. По тази причина част от електрофилтрите в ТЕЦ „Марица-изток 2“ и особено в ТЕЦ „Русе-изток“ работят лошо и с ниска ефективност.

Голям въпрос, който стои за решаване от Министерството на енергетиката, е ликвидирането на замърсяването на въздуха със серен двуокис от топлоелектрическите централи. Досега всички се оправдаваха, че няма технологически решения. Сега във фирми на Запад и в СИБ вече има технически решения, които трябва да изучим съвместно с Министерството на енергетиката и с други ведомства и по-решително да се пристъпи към използването на чуждия опит в това отношение.

Особено тревожно е положението с рекултивацията на нарушените от открития добив на въглища терени при „Марица-изток 3“. Дава се нисък план, а и мерките в това отношение са недостатъчни. Все още ежегодно отчуждените земи далеч превишават рекултивираниите площи. Само в района на „Марица-изток“ са отчуждени 123 хил. дка земя, а са възстановени едва 13—14 хил. дка. Министерството на енерге-

тиката съвместно с Националния аграрно-промишлен съюз трябва да разгледат въпроса за ускорена рекултивация на два етапа — без хумус и с хумус, с оглед най-рационално използване на отчуждените и нарушените терени. Макар че това ще става за 4—5 години, може да се седи и да се получава продукция, но се среща съпротива и отпор в това отношение. Сега по плана за новата петилетка ние сме предложили да се увеличи двойно и тройно планът за рекултивация. Смятаме, че ще получим поддръжка. Обаче трябва да им се помогне с известно оборудване, особено с булдозери.

Все още не се обръща достатъчно внимание на въпроса за оползотворяването на отпадъчните материали от топлоелектрическите централи. В енергетиката ежегодно се изхвърлят над 6 млн. тона пепел и сгурия, а в това време се копае и рови из страната, за да се търсят материали. Вече има технологически решения за тяхното оползотворяване. Пепелината от топлоелектрическите централи във Франция се използва 74 на сто, в Съветския съюз — към 40—50 на сто, в Полша — 28 на сто, в ГДР — 25 на сто, а у нас — едва около 1 на сто. Министерството на строителството и строителните материали и Министерството на енергетиката все още не са изградили нито една инсталация за изземването и използването на пепелината от топлоелектрическите централи. В това отношение ще помогнат решението на Политбюро за безотпаднаите технологии и мероприятията на Министерския съвет.

Проучванията у нас и опитът в другите страни показват, че над 1 млн. тона пепелина годишно може да се използва при производството на цимент, строителни материали, бетонни разтвори, в пътно и хидротехническо строителство, за запълване на рудници, галерии и др. По такъв начин ще се замени използването на дефицитни естествени строителни материали и ще се преустанови увреждането на природната среда. Обаче трябва да заявя, че от тези, които имат пепелини, някои се съгласяват да ги дават безплатно, после с минимална цена, а други ги продават на такова цена, че потребителите не са заинтересовани да ги използват.

От самото министерство се бави решаването на въпроса за използването на повече от 50 хил. тона отпадъци от Брикетната фабрика в Гълъбово, които сега се изхвърлят, а представляват висококалорично гориво. Много такива примери могат да се посочат и за други министерства.

Съществено ни помогнаха и налаганите икономически санкции и поощренията, които даваме. Те изиграха решаваща роля, тъй като се пристъпи към реално изпълнение на мероприятията за опазване на природната среда. През изминалите две години на Министерството на енергетиката са наложени 15 санкции за 283 000 лв. Тези пари и на другите

министерства, особено на Националния аграрно-промишлен съюз, ги връщаме за допълнителни ефективни мероприятия. Така се получава мултипликационен ефект — двойно и тройно използване на едни и същи средства.

Искам само няколко думи да кажа за атомните електроцентрали. Досегашната работа на атомната електроцентрала „Козлодуй“ убедително доказва, че при добра експлоатация атомните централи не увреждат природната среда. В това отношение те имат значителни предимства пред въглищните централи. Контролът на Комитета за опазване на природната среда и други органи до момента не са констатирали неблагоприятни изменения във водите, въздуха и почвата в района на атомната електроцентрала „Козлодуй“, което още един път потвърждава правилната политика на нашата партия в това отношение.

Последният въпрос, на който искам да се спра накратко, е за използването на нови енергийни източници. Човечеството по една или друга причина е развивало добива и преработката на нефт, а е пренебрегвало използването на слънчевата енергия.

Ние прегледахме програмите и набелязаните мерки в това отношение, които Министерството на енергетиката в последните две години изготви. Обаче всичко предвидено е в много малък обем и е игра на дребно. В България има благоприятни условия за използване на слънчевата енергия. Дните без слънце у нас са от 40 до 75 за отделните райони. Слънчевата енергия може да се използва не само за топла вода, а и в други насоки, които няма да изброявам. Голяма част от туристическата база у нас може да премине на използване на слънчева енергия, като се има пред вид, че курортните комплекси и къмпингите работят предимно през лятото. В това отношение са направени първите крачки, особено през тази година, но те са съвсем плахи. При посещение на наша група в Швейцария беше констатирано, че там много по-решително разгръщат работата по използването на слънчевата енергия. Необходимо е през осмата петилетка и следващия период Министерството на енергетиката да обърне по-голямо внимание и още по-решително да пристъпи към използването на слънчевата енергия в народното стопанство и бита.

Други допълнителни енергийни източници, освен тези, които посочи др. Тодориев и които сега не се използват у нас, са биогазът, геотермалните води, неоползотворяваната топлина в заводите и др. Суровини за получаването на биогаз са отпадъците от селското стопанство, хранителната промишленост, водната растителност и др., които сега замърсяват природната среда. В Индия например в момента функционират около половин милион малки инсталации. Във

Франция се отделя особено внимание на този въпрос. В нашата страна ежегодно се изхвърлят милиони тонове органични отпадъци. От един тон отпадък може да се произведе 340 куб. м биогаз, равняващ се на 170 л течено гориво, и може да се получават доброкачествени естествени торове. Това е допълнителен резерв, който може да се използва. В последно време от правителството се създадоха групи, Министерството на енергетиката създаде специална организация, но това, което се набеляза засега в петилетката, е малко.

Другарки и другари народни представители! Сега, когато целият наш народ се готви да посрещне достойно с нови големи дела Дванадесетия партиен конгрес, няма съмнение, че и работещите в областта на енергетиката и водното стопанство ще удвоят своите усилия за решаване на новите задачи на настоящия етап. Необходимо е всички да окажат всестранина помощ на Министерството на енергетиката и неговите подразделения за преодоляване на трудностите и за постигане на още по-добри резултати.

Предлагам да одобрим отчета за дейността на Министерството на енергетиката, като в решенията бъдат записани още два нови пункта.

Първо. Всички министерства и ведомства да полагат специални грижи за изпълнение на задълженията си за ускорено развитие на въгледобивните мощности на страната и за преодоляването на трудностите в енергетиката.

Второ. Министерството на енергетиката съвместно с Министерството на строителството и строителните материали да вземат изключителни мерки за срочно изпълнение на мероприятията по опазване на природната среда.

Благодаря за вниманието.

Председател д-р Владимир Бонев: Повече записали се за изказване няма.

Желае ли още някой да вземе отношение по отчета или да направи предложения по проекторешението? — Няма желаещи.

Има думата докладчикът на Комисията по общественоекономическото развитие народният представител Димитър Карамуков.

Димитър Карамуков: Другарки и другари народни представители! Комисията по общественоекономическото развитие на заседание разгледа подробно направените предложения от изказалите се народни представители по отчета на министъра на енергетиката, в това число и предварително предоставените предложения, които др. Павлов направи днес в своето изказване.

Комисията реши по-голямата част от направените предложения във връзка с разглеждане на отчета да се сумират и изпратят от името на ръководството на Народното събрание на съответните ведомства. На едно от следващите заседания комисията ще разгледа какви мерки са взети от съответните ведомства по решаването на поставените въпроси.

Комисията приема в точка 4 на проекта от решението след думите „на снабдяването“ да се добави „и обслужването“.

За по-голяма яснота и пълнота, пак с оглед на направените предложения, точка 5 от проекта да добие следния нов текст:

„Министерският съвет с плана за осмата петилетка да разгледа и реши въпросите, свързани с ускореното изграждане на въгледобивните мощности, осигуряването на местно и вносно минно и енергийно оборудване, изграждането, модернизацията и реконструкцията на електропреносните и електроразпределителните мрежи и необходимия капацитет на енергоизграждането и енергоремонтните организации.“

Освен това комисията предлага в проекторешението да бъде включена и нова точка 9 със следното съдържание:

„Министерството на енергетиката да вземе мерки за подобряване опазването на природната среда и оползотворяване на отпадъците при енергопроизводството.“

Това са, другарки и другари народни представители, изпълненията, които комисията прие на снощното си заседание.

Председател д-р Владимир Бонев: Министърът на енергетиката др. Тодориев желае ли да вземе думата?

Никола Тодориев: Не.

Председател д-р Владимир Бонев: Пристъпваме към гласуване.

Моля народните представители, които са съгласни с предложеното проекторешение по отчета на министъра на енергетиката и с допълненията, които направи сега докладчикът на комисията, да вдигнат ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Решението се приема единодушно.

(Текстът на решението — приложение № 4, II)

Преминаваме към *второ разглеждане на законопроекта за прокуратурата.*

Има думата докладчикът на Законодателната комисия народният представител Минчо Минчев.

Минчо Минчев: Другарки и другари народни представители, при разискванията по законопроекта за прокуратурата предложения не постъпиха.

В Законодателната комисия обаче постъпи предложение от Министерството на външните работи за изменения в законопроекта за прокуратурата, както следва:

1. В чл. 4, ал. 2 да се предвиди задължение за главния прокурор да се отчита пред Народното събрание на всеки две години, а не както е в досегашната редакция на чл. 4, ал. 2 от проекта, в която не се предвижда срок и брой на отчетите.

Предложението не беше прието от Законодателната комисия по следните съображения: в чл. 86 от Правилника за работата на Народното събрание е предвидено то да изслушва отчети от главния прокурор най-малко веднъж през своя мандат. Определянето на срок и брой на отчетите би ограничило възможността на Народното събрание да упражнява контролните си функции по отношение на главния прокурор, когато то счете това за необходимо.

2. В чл. 5 да се включи нов текст, в който да се предвиди прокуратурата да осъществява превантивната си функция във взаимодействие със съда, арбитража, юрисконсултите, адвокатурата и следователите.

Предложението не беше прието от Законодателната комисия поради следните съображения: предложението не се отнася до принципите на организацията и дейността на прокуратурата, които се уреждат в чл. 5 от проекта. Тези въпроси са уредени в други текстове на законопроекта, където се регламентират задачите във връзка с превантивната дейност на прокуратурата.

3. В чл. 11 да се създаде нова ал. 2 със следното съдържание:

„Прокуратурата в своята дейност се съобразява с принципа на дипломатическия имунитет и имунитета по отношение на наказателната юрисдикция, на която имат право дипломатическите и консулските чуждестранни представителства в Народна република България.“

Предложението не беше прието от Законодателната комисия поради следните съображения: този въпрос е уреден нормативно в чл. 3, ал. 2 от Наказателния кодекс и чл. 5 от Наказателно-процесуалния кодекс.

4. В чл. 52, ал. 1 след думите „съгласувано с министъра на народната отбрана, съответно“ да се добави съюзът „и“.

Предложението не беше прието от Законодателната комисия поради следните съображения: съгласно текста на проекта главният прокурор съгласува предложението си или с

министъра на народната отбрана, или с ръководителите на ведомствата и войските по чл. 48, ал. 1 в зависимост от това към кое ведомство ще работят те.

Предложението изменя смисъла на текста, като предвижда задължение за главния прокурор да съгласува предложението си за броя на прокурорите и следователите, които ще работят във ведомствата и войските извън Министерството на народната отбрана, и с министъра на народната отбрана и със съответните ръководители, което комисията счита за нецелесъобразно.

Председател д-р Владимир Бонев: Законопроектът е внесен от Главната прокуратура. Главният прокурор съгласен ли е с предложенията на комисията?

Костадин Лютов: Съгласен съм.

Председател д-р Владимир Бонев: Пристъпваме към гласуване. Моля народните представители, които приемат законопроекта за прокуратурата, както е внесен с предложенията на Законодателната комисия, да вдигнат ръка. Против?— Няма. Въздържали се? — Няма.

Законът се приема единодушно.

(Текстът на закона — приложение № 2, III)

Преминаваме към *второ разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за паметниците на културата и музеите.*

Има думата докладчикът на комисните народният представител Николай Дюлгеров.

Николай Дюлгеров: Другарки и другари народни представители! Законодателната комисия с участието на ръководството на Комисията по духовните ценности обсъди направените предложения по законопроекта за изменение и допълнение на Закона за паметниците на културата и музеите. Позволете ми да ги докладвам.

1. Министерството на външните работи предлага към чл. 29 от закона да се създаде нова алинея със следното съдържание: „Държавата насърчава гражданите за подпомагане с парични или други средства (чрез дарение или завещание) музейното дело. Тези граждани могат да бъдат предлагани за награди по реда на Указа за духовното стимулиране.“ Или пък в ал. 2 от чл. 29 след думите „културни ценности“ да се прибавят думите „или са подпомогнали с други средства музейното дело“.

Законодателната комисия счита, че предложението и в двата варианта не следва да бъде прието поради следните съображения: предложените с обсъждания законопроект изменения и допълнения на Закона за паметниците на културата и музеите имат за цел само да се осигури съхраняването на културни ценности. Уреждането на други въпроси по същата материя следва да стане при бъдещото приемане на нов закон. Независимо от това съгласно изменението на Указа за духовното стимулиране от м. август т. г. и предлаганата нова алинея 2 на чл. 29 от законопроекта граждани, които са направили дарения или завещания на паметници на културата или на други културни ценности, могат да се предлагат за награди по реда на Указа за духовното стимулиране, поради което не е нужно това да се записва сега.

Второ, гражданинът Ненчо Тодоров Илиев от гр. Сливен прави предложение да се включи текст в закона, с който да се разпореди в с. Жеравна, Сливенски окръг, да се разделят създадените големи съсобственически парцели на малки парцели, за да могат притежателите на нотариални актове на такива имоти да ги стопанисват безпрепятствено.

Предложението не беше прието, тъй като не се отнася до обсега на закона и трябва да се предостави на вниманието на Комитета по архитектура и благоустройство.

Председател д-р Владимир Бонев: Председателят на Комитета за култура съгласен ли е с предложението на комисиите?

Людмила Живкова: Съгласна съм.

Председател д-р Владимир Бонев: Пристъпваме към гласуване на законопроекта.

Моля народните представители, които приемат законопроекта с измененията, предложени от комисиите, да вдигнат ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Законът се приема единодушно.

(Текстът на закона — приложение № 3, III)

Преминаваме към разглеждане на точка седма от дневния ред:

Предложение за промяна в състава на Върховния съд на Народна република България.

Ще прочета предложението:

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от ръководствата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз за промяна в състава на Върховния съд на Народна република България

Другарки и другари народни представители! Предлагаме да бъде освободен от длъжността член-съдия на Върховния съд на Народна република България Любен Стоянов Велинов поради преминаването му на работа в Министерството на правосъдието.

За член-съдия на Върховния съд на Народна република България предлагаме да бъде избран Серафим Илиев Иванов — консултант при Върховния съд.

Във връзка с горното молим Народното събрание да обсъди и приеме следното

РЕШЕНИЕ

за промяна в състава на Върховния съд на Народна република България

Седмо Народно събрание на основание чл. 78, точка 16, и 128 и 132, ал. 1 от Конституцията на Народна република България във връзка с чл. 61, ал. 3, и 81 от Закона за устройство на съдилищата

РЕШИ:

Освобождава от длъжност поради преминаване на друга работа Любен Стоянов Велинов — член-съдия на Върховния съд на Народна република България.

Избира Серафим Илиев Иванов за член-съдия на Върховния съд на Народна република България.

За председател на парламентарната група на Българската комунистическа партия: **д-р Вл. Бонев**

Председател на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз: **Н. Георгиев**

Желае ли някой от народните представители да вземе отношение по предложението? — Няма желаещи.

Пристъпваме към гласуване. Моля народните представители, които са съгласни с направеното предложение за промяна в състава на Върховния съд, да вдигнат ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Решението се приема единодушно.

Преминаваме към разглеждане на последната точка от дневния ред:

Предложение за временно командироване за участие като съдии в състава на Върховния съд на Народна република България.

Ще прочета предложението:

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от Светла Даскалова — министър на правосъдието, и Ангел Велев — председател на Върховния съд на Народна република България

Другарю председател,

Предлагаме да се включи в дневния ред на настоящата сесия на Народното събрание следната точка:

Проекторешение за временно командироване на председатели на окръжни съдилища, председатели на военни съдилища, консултанти при Върховния съд и специалисти при Министерството на правосъдието за участие като съдии в състава на Върховния съд на Народна република България.

Такава практика, която съществува от редица години, се оказа много полезна за повишаване квалификацията на посочените правни работници и за поддържане тясна връзка между Върховния съд и Министерството на правосъдието и за запознаване на съдебния инспекторат на Министерството на правосъдието със съдебната практика на Върховния съд.

Пред вид на това въз основа на чл. 78, точка 16, и 128 от Конституцията на Народна република България и във връзка с чл. 61, ал. 3 от Закона за устройство на съдилищата молим да предложите на Народното събрание да вземе следното

РЕШЕНИЕ

Седмо Народно събрание разрешава на министъра на правосъдието и на председателя на Върховния съд на Народна република България да командирова временно във Върховния съд за участие в заседанията като членове от състава на Върховния съд, както следва:

1. Господин Георгиев Господинев — председател на Ямболския окръжен съд.

2. Полковник Кръстю Николов Кръстев — председател на Пловдивския военен съд.

3. Полковник Христо Атанасов Червенков — председател на Варненския военен съд.

4. Полковник Иван Денев Клисуров — председател на Плевенския военен съд.

5. Иван Христов Ефремов — консултант при Върховния съд.

6. Поликсения Кръстева Мойнова — консултант при Върховния съд.

7. Пенка Стоянова Онкова — консултант при Върховния съд.

8. Любен Стоянов Велинов — директор при Министерството на правосъдието.

9. Борис Вечеславов Кантутис — главен специалист при Министерството на правосъдието.

10. Пенка Генчева Томчева — главен специалист при Министерството на правосъдието.

11. Лилия Иванова Влайчева — главен специалист при Министерството на правосъдието.

12. Стефан Христов Доковски — главен специалист при Министерството на правосъдието.

13. Димитър Вучков Кирков — директор при Министерството на правосъдието.

Министър на правосъдието: **Светла Даскалова**

Председател на Върховния съд на Народна република България: **Ангел Велев**“

Желае ли някой от народните представители да вземе отношение по предложението? — Няма желаещи.

Пристъпваме към гласуване.

Моля народните представители, които приемат предложението проекторешение, да вдигнат ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Решението се приема с единодушие.

Другарки и другари народни представители! Дневният ред на четиринадесетата сесия на Седмо Народно събрание е изчерпан.

Остават броени дни до края на годината и до края на нашата седма петилетка. Трудовите колективи от цялата страна с ентузиазъм се трудят в благородно съревнование в чест на предстоящия Дванадесети конгрес на партията и чествуването на 1300-годишнината от създаването на българската държава, водят борба за изпълнение и преизпълнение на петгодишния народно стопански план.

И народните представители трябва да дадат своя принос в тази борба. С личния си пример ония, които работят непосредствено в производството, с енергичната работа на ония, които са на ръководна работа на стопанския фронт, с ежедневните контакти на всички народни представители с избирателите ние трябва да съдействуваме за повишаване на всенародния трудов ентусиазъм още по-силно да се разгръща социалистическото съревнование за изпълнение и преизпълнение на плана, за достойно посрещане на Дванадесетия конгрес на нашата Българска комунистическа партия.

Закривам четиринадесетата сесия на Седмо Народно събрание.

(Закрита в 9 ч. и 30 м.)

Председател: д-р Вл. Бонев